

Akademiet for yngre forskere

Akademiet for yngre forskere
C/O Det Norske Videnskaps-Akademi
Drammensveien 78
0271 Oslo
kontakt@akademietforyngreforskere.no
http://akademietforyngreforskere.no

Oslo, 21. juni 2019

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

EVENTUELL JUSTERING AV PUBLISERINGSINDIKATOREN I LYS AV PLAN S

Akademiet for yngre forskere (heretter AYF) er en tverrfaglig møteplass og forskningspolitisk plattform for yngre forskere, samt en pådriver for nyskapende forskningsformidling. Organisasjonen har som mål å være en tydelig stemme i faglig og forskningspolitisk debatt. AYF er et tverrfaglig forum med bred representasjon fra UH- og kunnskapssektoren.

AYF takker for muligheten til å komme med innspill til høringsnotatet "Eventuell justering av publiseringsindikatoren i lys av Plan S" (ref.: 19/1910).

1. Oppsummering AYFs høringsuttalelse

AYF mener omstilling til åpen publisering krever reorganisering av insentivene til enkeltforskere og institusjoner, og anbefaler derfor at Kunnskapsdepartementet justerer publiseringsindikatoren i tråd med alternativ 2 i høringsbrevet - «*Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2.*». AYF mener at basisfinansieringen til UH-institusjonene ikke må nedjusteres, og dermed at midlene til den nye indikatoren omfordes fra dagens publiseringsindikator som bør få lavere insentivstyrke (gitt forutsetning at det ikke legges til nye midler ved ny indikator). AYF støtter videre alternativ 2a, altså at institusjonene gis uttelling for publisering i åpne tidsskrifter i både gruppe 1 og gruppe 2.

2. Begrunnelse for AYFs konklusjon

Følgende elementer er lagt til grunn for AYFs høringsvar:

2.1. Overgang til åpen publisering

AYF støtter målet om overgang til åpen publisering, og mener åpen publisering er en sentral del av et kunnskapssamfunn. Fri tilgang til oppdatert kunnskap er nødvendig for at samfunnet i bred forstand skal kunne utnytte ny og oppdatert kunnskap, samtidig som åpenhet rundt forskningsresultater og –publiseringer er nødvendig for å opprettholde samfunnets tillit til forskning.

Akademiet for yngre forskere

Forskningssystemet er preget av et bredt sett av insentiver knyttet til publisering både for institusjoner og enkeltforskere. Gitt dagens situasjon med publikasjonsindikatoren som er grunnlag for utdeling av i underkant 600 millioner kroner til UH-institusjonene – kombinert med det politisk målet om å legge om til åpen publisering – er det naturlig å legge opp til et sterkere insentiv for å publisere i åpne tidsskrifter enn i lukkede, abonnementsbaserte tidsskrifter.

AYF støtter derfor alternativ 2, «Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2.», som ledd i å styrke uttellingen og insentivene rundt åpen publisering – og med argumentasjonen her og i avsnittene som følger; senke insentivene knyttet til publisering i abonnementsbaserte tidsskrifter. Vellykket omlegging til et forskningssystem hovedsakelig basert på åpen publisering krever helhetlig politikk rundt karrieremessige og institusjonelle tiltak utover omlegging av publikasjonsindikatoren, som i seg selv utgjør kun en mindre del av den resultatbaserte finansieringen til UH-institusjonene.

Valg av publikasjonskanal for enkeltforskere er i liten grad knyttet til finansielle insentiver knyttet til publikasjonsindikatoren, som først og fremst er et institusjonelt insentiv. Omlegging av publikasjonsindikatoren med økt uttelling for åpen publisering bør følges opp med flere tiltak for å stimulere det norske forskningssystemet til økt til åpen publisering. AYF mener at innføring av en indikator for publisering i åpne tidsskrifter vil være et sterkt signal for å stimulere til åpen publisering.

Gitt at majoriteten av publikasjonene fra norske forskere skjer i tidsskrifter i gruppe 1, mener vi at den nye indikatoren for åpen publisering bør baseres på publikasjoner i tidsskrifter både i gruppe 1 og 2 (alternativ 2a). Målet med den nye indikatoren er å stimulere til omlegging til åpen publisering, som samsvarer med at all publisering regnes med – i motsetning til alternativ 2b som gjelder bare en liten andel av det totale publikasjonsvolumet.

2.2. Basisfinansiering versus resultatbasert finansiering av UH-institusjoner

Norske UH-institusjoner finansieres gjennom en kombinasjon av direkte tildeling via Kunnskapsdepartementet og indirekte gjennom ekstern finansiering fra Norges Forskningsråd, ERC og andre eksterne kilder. Av den direkte tildelingen fra Kunnskapsdepartementet til UH-institusjonene utgjør basisfinansiering majoriteten av tildelingen, og resultatindikatorer med åpen og lukket ramme utgjør minoriteten. Samlet sett gir dette at den rene basisfinansieringen utgjør omtrent 50% av mange av de store UH-institusjonenes samlede tildeling.

AYF mener basisfinansieringen bør være høy i forhold til resultatfinansiering, og ikke forskyves ytterligere i retning av resultatfinansiering på bekostning av basisfinansiering. AYF mener derfor at midlene for den nye indikatoren må tas fra de midlene som i dag går til publikasjonsindikatoren (i underkant av 600 millioner) og ikke fra basisfinansieringen. Denne konklusjonen er basert på blant annet på argumentene i seksjon 2.2.1-2.2.3.

2.2.1. Forutsigbarhet

Høy basisfinansiering gir UH-institusjonene forutsigbarhet til langsiktig strategisk arbeid. Kvalitet i akademisk arbeid – undervisning, forskning, innovasjon og formidling – krever langsiktig og strategisk kompetansebygging for enkeltpersoner, miljøer og hele institusjoner. Forutsigbarhet sikres best gjennom at basisfinansiering holdes stabil. Tilfeldige utslag på resultatbaserte indikatorer fra år til år vil for eksempel rokke ved denne forutsigbarheten, og føre til uheldige organisasjonsmessige konsekvenser gjennom at institusjonene må basere sin drift på et forbehold om nettopp slike svingninger.

Akademiet for yngre forskere

2.2.2. Resultatstyring som prinsipp

Måleparametere som publikasjonsindikatoren kan i mange tilfeller representere et verktøy for å følge opp forskningsaktivitet. Samtidig kan uforbeholden bruk av slike parametere ha en rekke uheldige konsekvenser. Lav publikasjonsfrekvens kan være et resultat av lav forskningsaktivitet, men også av sterk satsing på internasjonalt ledende forskning. For eksempel har Kavlinstituttet ved NTNU lav produksjon av publikasjonspoeng, men generer til gjengjeld verdensledende forskning. Det føles trygt å si at publikasjonsindikatoren ikke er proporsjonal med forskningskvaliteten i institusjonene.

Publikasjonsindikatoren kan være et viktig verktøy for intern evaluering, og vil på denne måten kunne representere et viktig ledelsesverktøy. For eksempel vil god faglig ledelse praksis kunne være å undersøke intern de miljøene som har lav uttelling – og gjøre interne tiltak der det er lav aktivitet, og stimulere til fortsatt godt arbeid i de miljøene evner å prioritere høykvalitetsforskning.

Kobling av en måleparameter opp mot økonomiske insentiver kan lett gi uheldige og uintenderte konsekvenser. Det finnes svært mange eksempler på hvor lett kobling av måleparametere med økonomiske insentiver fører til uhensiktsmessig adferd til å oppnå økonomiske fordeler. Campells lov sier at jo sterkere en sosial måleparameter er, jo mer korrumpere den atferden til den som blir målt – og det er lett å tenke seg at UH-institusjoner med kritisk økonomi kan styres inn i uheldige publikasjonsmønstre som dersom den finansielle uttellingen blir for sterk.

AYF anser at UH-institusjonen selv kan bedømme hvilke publikasjonspraksis som er best egnet for å drive institusjonens forskningsarbeid – og at finansielle insentiver som dagens publikasjonsindikatoren kan representere en dreining bort fra dette. AYF savner gode argumenter for hvorfor publikasjonssystemet er koblet til et økonomisk insentiv på nesten 600 millioner kroner årlig i stedet for å tildeles institusjonene som basisfinansiering.

2.2.3. Forskningskvalitet versus kvantitet

AYF har gjentatte ganger tatt til orde for at for høy fokus på kvantitative parametere kan være et direkte hinder for målet om høy forskningskvalitet. Blant annet er lav reproduserbarhet av forskningsfunn et omfattende problem i mange eksperimentelle fag som medisin, livsvitenskap og psykologi. Høy publikasjonspress synes å være en vesentlig bidragende faktor til dette. Norges Forskningsråd har i likhet med en rekke norske UH-institusjoner signert DORA-erklæringen som tilsier at kvantitative parametere som antall artikler, impact factor og tilsvarende ikke skal brukes som surrogatmål på forskningskvalitet.

Vi anbefaler Kunnskapsdepartementet å følge opp dette retningsvalget - og i minst mulig grad knytter finansieringssystemet opp mot telling av antall artikler. Kunnskapsdepartementet i forkant har bedt UHR om vurdering av et alternativ der publikasjonsindikatoren ikke lenger skal knyttes til noen finansielle insentiver. AYF undres om ikke dette hadde vært det aller beste alternativet av de syv opprinnelige forslagene for å gi rom til institusjonene for langsiktig satsing på forskning som teller, kvalitet, og ikke telles, kvantitet.